

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-85-17>

УДК 332.13:330.322:630*9

ІНСТИТУЦІЙНО-ФІНАНСОВІ ЗАСАДИ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У ДЕРЖАВНОМУ ЛІСОВОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

INSTITUTIONAL AND FINANCIAL FRAMEWORK FOR THE REPLACEMENT OF FIXED ASSETS IN UKRAINE'S STATE FORESTRY SECTOR

Лицур Ігор Миколайович

доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НААН України,
Державне підприємство «Ліси України»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3867-0734>

Несторяк Юрій Юрійович

кандидат економічних наук,
Державне підприємство «Ліси України»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-4585-7234>

Буценко Ростислав Анатолійович

аспірант,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2471-9979>

Lytsur Ihor, Nestoriak Yurii

State Enterprise «Forests of Ukraine»

Butsenko Rostyslav

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Виявлено, що однією з основних проблем переводу державного лісового сектора України на модель інноваційного та еколого-безпечного розвитку виступає високий рівень фізичного спрацювання основних лісогосподарських засобів. Встановлено, що повільні темпи оновлення та модернізації основних лісогосподарських засобів постійних лісокористувачів зумовлені надмірною звуженістю джерел інвестиційного забезпечення. Дослідження показали, що у 2017-2024 роках в цілому спостерігається висхідна тенденція у динаміці первісної вартості основних засобів у державному лісовому секторі України, що зумовлено розкручуванням маховика інфляційно-девальваційних процесів, а це у свою чергу кумулятивним чином вплинуло на вартість придбання технічних засобів та капітального будівництва. Обґрунтовано, що каталізатором диверсифікації джерел фінансування капітальних інвестицій у державному лісовому секторі України виступає застосування інструментів прямої та непрямої бюджетної підтримки проектів придбання виробничого устаткування лісогосподарського та лісоохоронного спрямування.

Ключові слова: основні засоби, первісна вартість, фізичне спрацювання, державний лісовий сектор, капітальні інвестиції, модернізація, інвестиційні процеси.

It has been found that one of the main challenges in transitioning Ukraine's state-owned forestry sector to a model of innovative and environmentally sustainable development, amidst the emergence of a new global environmental governance framework, is the high level of physical wear and tear on key forestry equipment. It has been established that the slow pace of renewal and modernisation of the main forestry assets of state-owned permanent forest users is due to the excessive narrowness of investment sources as a result of numerous institutional, foreign economic and financial constraints. Research has shown that, overall, an upward trend in the dynamics of the initial value of fixed assets in Ukraine's state-owned forestry sector is observed for the period 2017–2024, driven by the acceleration of inflationary and devaluation processes, which in turn has had a cumulative impact on the cost of purchasing technical equipment and capital construction. It has been established that in 2024, the level of depreciation of fixed assets in Ukraine's state forestry sector increased by 6.8% compared to 2017, indicating an increase in the level

of physical wear and tear, primarily of the active portion of the fixed capital of permanent forest users. It has been established that corporatisation has created favourable institutional conditions for stimulating investment processes in the state forestry sector, in the increased capacity for centralised funding of projects to modernise forestry and forest protection infrastructure, which will enable the transition of forestry management to an innovative development model in line with best international practices. It is argued that the catalyst for diversifying sources of funding for capital investment in Ukraine's state forestry sector is the use of direct and indirect budgetary support instruments for projects to acquire forestry and forest protection equipment, as well as the institutional reformulation of the rules governing the participation and conduct of regular forest users in the debt capital market with regard to obtaining credit resources. It has been demonstrated that increasing the volume of financing for capital investments in the state forestry sector is directly dependent on the development of state programmes to support projects for the utilisation of wood waste for the production of wood-based fuel products, as well as thermal and electrical energy.

Keywords: fixed assets, initial cost, physical wear and tear, state forestry sector, capital investment, modernisation, investment processes.

Постановка проблеми. Ефективність виробничо-господарської діяльності суб'єктів підприємницької діяльності великою мірою визначається рівнем техніко-технологічного стану основних засобів. Тому комплексна модернізація, реконструкція та технічне переоснащення основних засобів виступає одним з ключових чинників формування стратегії розвитку суб'єктів господарювання різних форм власності в умовах економічної нестабільності та глобальної турбулентності. В останні десятиліття у більшості секторів сфери матеріального виробництва в Україні спостерігається високий рівень фізичного спрацювання та морального старіння основних засобів, що зумовлено недосконалою амортизаційною політикою держави, незадовільним фінансовим станом більшості суб'єктів виробничо-господарської діяльності, а також нерозвиненістю вітчизняного фінансового ринку, що не дозволяє своєчасно отримувати залучені та позикові кошти для оновлення активної частини основного капіталу. Численними прикметними рисами відзначається проблема відтворення основних засобів у державному лісовому секторі з огляду на те, що у попередні десятиліття було введено ряд інституційних обмежень та законсервовано певні інституційні пастки у фінансово-інвестиційному забезпеченні модернізації та реконструкції основного капіталу лісового господарства (мораторій на експорт необробленої деревини, суттєве скорочення бюджетного фінансування процесів ведення лісового господарства, надмірне фіскальне навантаження), які негативним чином вплинули на масштаби інвестиційної діяльності постійних лісокористувачів. Виходячи з необхідності переведення державного лісового сектора на модель інноваційного та еколого-безпечного розвитку виникає гостра необхідність у розробленні інституційно-фінансових засад відтворення основних засобів через диверси-

фікацію джерел інвестування проєктів модернізації, реконструкції та технічного переоснащення основного капіталу лісогосподарського та лісоохоронного спрямування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Виходячи з необхідності забезпечення безперервного та невиснажливого лісогосподарювання у наукових дослідженнях вітчизняних вчених все більше уваги приділяється інституційно-фінансовим засадам відтворення основних засобів лісового господарства. На переконання Ю. Марчука, С. Демидюка, Р. Аксаїтова та Т. Доценка, переведення суб'єктів лісогосподарського виробництва на траєкторію невиснажливого та збалансованого ведення лісового господарства потребує комплексної модернізації активної та пасивної частини основного капіталу постійних лісокористувачів. Така модернізація має передбачати створення сучасних селекційно-насінневих комплексів, розширення масштабів капітального будівництва, будівництво, реконструкцію та капітальний ремонт лісогосподарських доріг, оновлення парку лісогосподарської техніки та пожежних автомобілів, дорожньо-будівельної техніки та інших видів виробничого обладнання, автомобілів, приладів, машин та механізмів [7]. Корпоратизація державного лісового сектора України сформувала передумови для підвищення рівня концентрації інвестиційного потенціалу, що дає можливість через централізоване фінансування капітальних вкладень модернізувати та реконструювати виробничо-технічну базу селекційно-насінневої справи, лісопатологічних досліджень та охорони і захисту лісів, здійснення лісогосподарських заходів, лісозаготівель, транспортування деревини, утилізації низькосортної лісосировини в енергетичних цілях, освоєння екосистемних послуг лісів.

В. Голян, В. Ткачук, Р. Коробка, Т. Костюк, Ю. Погуляйко та В. Бардась обґрунтовують

доцільність удосконалення інституційних передумов забезпечення прискорених темпів відтворення основних лісогосподарських засобів, в першу чергу через їх модернізацію та реконструкцію, виходячи з необхідності розбудови мережі об'єктів лісогосподарської інфраструктури, зокрема спорудження установок для заготівлі, сортування й утилізації деревних відходів і в місцях здійснення рубок, і на спеціально облаштованих майданчиках, а також розбудови мережі об'єктів лісової рекреаційної інфраструктури, які забезпечують використання корисних властивостей лісів для надання різноманітних послуг туристично-оздоровчого спрямування, зокрема фізичної та психологічної реабілітації постраждалих від війни громадян України [4, с. 400]. Фактично розбудова індустрії поводження з деревними відходами та інфраструктури рекреаційного лісокористування виступає ключовим чинником диверсифікації виробничо-господарської діяльності постійних лісокористувачів державної форми власності, тому відтворення основних засобів у біоенергетичному та рекреаційному сегментах державного лісового сектора України є вкрай важливим завданням національної економічної політики.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Інституційні трансформації та структурні зрушення у державному лісовому секторі України (укрупнення державних лісових господарств та їх корпоратизація (створення Державного підприємства «Ліси України» (ДП «Ліси України»)), відокремлення лісового господарства та деревообробки, розмежування контрольно-інспекційної та господарської функції системи управління лісовими ресурсами), а також воєнні, енергетичні та природоохоронні виклики детермінують необхідність перегляду інституційно-фінансових засад інвестиційного забезпечення відтворення основних лісогосподарських засобів, виходячи з високого рівня фізичного спрацювання активної частини основного капіталу постійних лісокористувачів державної форми власності.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Аналіз динаміки відтворення основних засобів державного лісового сектора України (динаміки первісної і балансової вартості основних засобів та рівня їх зносу) та обґрунтування інституційно-фінансових засад відтворення активної частини основного капіталу у лісогосподарській та лісоохоронній діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Визначальним чинником зростання вагомості державного лісового сектора у відтворенні національного капіталу виступає підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності постійних лісокористувачів державної форми власності, а це напряму залежить від техніко-технологічного стану основних засобів лісогосподарського та лісоохоронного спрямування [6]. Для підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності постійних лісокористувачів у короткостроковій перспективі найголовніше значення має модернізація техніко-технологічної складової основного капіталу лісового господарства, тобто інноваційне оновлення виробничого обладнання, автомобілів, приладів, машин та механізмів. Тому нарощення капітальних видатків у модернізацію техніко-технологічної складової основного капіталу – один з основних пріоритетів регуляторних органів сфери лісогосподарювання, вищої та регіональної управлінських ланок ДП «Ліси України», менеджменту постійних лісокористувачів у царині інвестиційного процесу [7]. В останні роки спостерігається тенденція придбання високотехнологічних пристроїв для здійснення лісогосподарських заходів, що пов'язано з реалізацією пріоритетів інноваційного розвитку сфери лісового господарства та збільшенням інвестиційних можливостей державного лісового сектора внаслідок корпоратизації.

Аналіз динаміки первісної вартості основних засобів у державному лісовому секторі України за 2017–2024 роки засвідчує стабільне зростання цього показника упродовж усього досліджуваного періоду. Так, у 2017 році первісна вартість становила 5 270,5 млн грн, у 2018-му вона зросла до 6 019,6 млн грн, що відповідає приросту на 749,1 млн грн або 14,2%. У 2019 році первісна вартість сягнула 6 337,2 млн грн, у 2020-му – 6 832,8 млн грн. Найбільш виразного стрибка зазнав цей показник у 2023–2024 роках: у 2023 році первісна вартість основних засобів досягла 9 149,9 млн грн, а у 2024-му – 10 254,1 млн грн. Порівняно з базовим 2017 роком первісна вартість зросла майже вдвічі – на 4 983,6 млн грн, або на 94,5% (рис. 1).

Таке зростання первісної вартості основних засобів у державному лісовому секторі України зумовлене, насамперед, інфляційними процесами, переоцінкою активів та частковим придбанням сучасних високотехнологічних

засобів. Водночас абсолютне зростання фактичної первісної вартості основних лісогосподарських засобів ще не свідчить про реальне нарощення і модернізацію матеріально-технічної бази лісогосподарського виробництва, оскільки великою мірою таке номінальне зростання є лише відображенням знецінення національної валюти, а не проявом якісного оновлення виробничого потенціалу підприємств лісової галузі [8].

Певними прикметними рисами відзначаються тенденції у динаміці балансової (залишкової) вартості основних лісогосподарських засобів у 2017-2024 роках. Треба зазначити, що балансова (залишкова) вартість основних лісогосподарських засобів відображає ту частину їх первісної вартості, яка ще не перенесена на витрати виробництва у формі амортизаційних відрахувань і є ключовим індикатором реального стану майнового потенціалу суб'єктів лісогосподарської та лісоохоронної діяльності. Динаміка даного показника у 2017–2024 роках демонструє значно повільніший темп зростання порівняно з первісною вартістю, а в деякі періоди взагалі фіксується зменшення балан-

сової вартості основних лісогосподарських засобів порівняно з попередніми періодами. У 2017 році балансова вартість основних засобів у державному лісовому секторі становила 2 483,6 млн грн, у 2018-му – 2 770,9 млн грн, у 2019-му – 2 645,1 млн грн, у 2020-му – 2 538,3 млн грн.

Прикметною рисою відтворення основних засобів у державному лісовому секторі України є те, що у 2019–2020 роках балансова вартість фактично знизилась порівняно з 2018 роком, попри номінальне зростання первісної вартості. Це підтверджує припущення про те, що придбання нових основних засобів не компенсувало вибуття старих і подальше накопичення зносу. У 2023 році балансова вартість основних засобів державного лісового сектора зросла до 3 451,4 млн грн, а у 2024-му – до 4 129,9 млн грн. Загалом за 2017-2024 роки приріст балансової вартості становив 1 646,3 млн грн або 66,3%. Проте цей темп зростання майже вдвічі поступається темпам зростання первісної вартості (94,5%), що свідчить про прискорене накопичення зносу основних лісогосподарських засобів на тлі недостатніх темпів оновлення

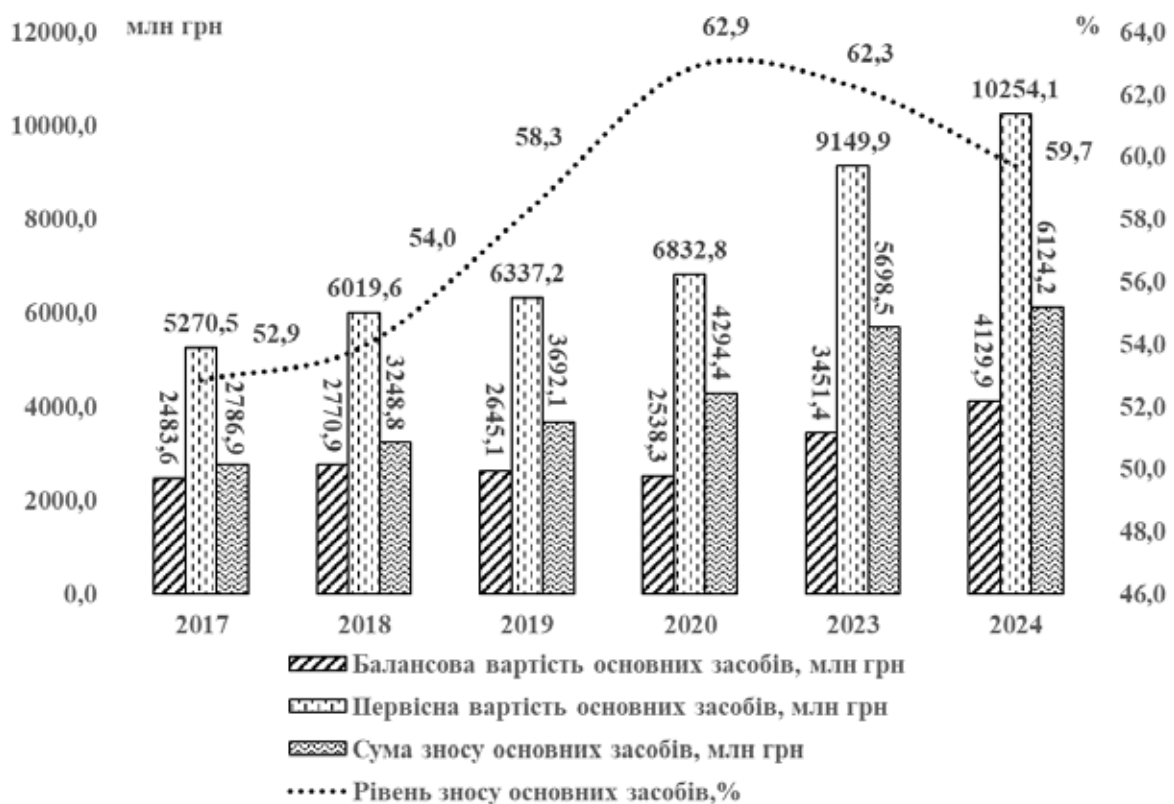

Рис. 1. Структурно-динамічні характеристики відтворення основних засобів у державному лісовому секторі України у 2017-2024 роках

Джерело: сформовано за даними Державного агентства лісових ресурсів України та ДП «Ліси України»

техніко-технологічної бази лісгосподарського виробництва.

Виходячи з теорії та методології ефективності використання та відтворення основних засобів виробничих підприємств, можна стверджувати, що сума зносу основних засобів є одним з найбільш ключових індикаторів майнового стану суб'єктів лісгосподарської діяльності. У 2017 році вона становила 2 786,9 млн грн, у 2018-му – 3 248,8 млн грн, у 2019-му – 3 692,1 млн грн, у 2020-му – 4 294,4 млн грн. Особливо різке зростання спостерігалось у 2023-2024 роках: сума зносу досягла відповідно 5 698,5 млн грн та 6 124,2 млн грн. Таким чином, за 2017-2024 роки сума зносу основних лісгосподарських засобів зросла на 3 337,3 млн грн, або на 119,7%, тобто більш як удвічі.

Відображенням негативної тенденції у динаміці відтворення основних лісгосподарських засобів у державному лісовому секторі України є зіставлення суми зносу з їх первісною вартістю. У 2017 році сума зносу складала 52,9% від первісної вартості, тобто більш як половина основних засобів на той момент уже була зношена. У 2024 році ця частка зросла до 59,7%. Прикметним є те, що у 2020 році рівень зносу основних засобів досяг максимального значення за весь аналізований період – 62,9%. Таке накопичення суми зносу основних засобів здійснює деструктивний вплив на техніко-технологічний стан лісової галузі в цілому, оскільки згідно з теорією відтворення основних засобів, несвоєчасна їх заміна призводить до підвищення собівартості виробництва та зниження якості продукції.

Особливої уваги заслуговує той факт, що сума зносу у 2024 році (6 124,2 млн грн) перевищує балансову вартість основних засобів (4 129,9 млн грн) майже в 1,5 рази. Це свідчить про те, що зношена частина основних засобів за абсолютним значенням значно переважає їхню залишкову вартість. Така ситуація є особливо небезпечною для сфери лісового господарства, оскільки основні роботи, як правило, здійснюються у складних природних умовах, а це вимагає застосування сучасних технічних засобів як в частині лісозаготівель, так і в частині транспортування і утилізації деревини.

Оцінка темпів та наслідків розкручування інфляційно-девальваційних процесів в національній економіці дає підставити припустити, що незначне зниження рівня зносу у 2023-2024 роках порівняно з піковим значенням 2020 року може бути пов'язане або з

переоцінкою активів, або з частковим оновленням окремих об'єктів лісгосподарської та лісоохоронної інфраструктури. У той же час треба констатувати, що фактичний рівень зносу основних лісгосподарських засобів на рівні 59,7-62,9% є критично високим. У вітчизняній економічній науці граничним вважається рівень зносу у 50–55%, перевищення якого свідчить про загрозу виробничій та інфраструктурній дієздатності суб'єкта господарювання. Відповідно до теорії та методології відтворення основного капіталу виробничої сфери, фізичний знос основних засобів – це поступова втрата ними своєї споживчої вартості у процесі використання у господарському обігу (відтворювальному процесі) та під впливом природних умов, тоді як моральний знос є знеціненням засобів праці до настання повного фізичного зносу під впливом продукування та освоєння інноваційних технологій [5].

Виходячи з динаміки первісної та балансової вартості основних засобів у державному лісовому секторі, а також рівня їх зносу у 2017-2024 роках, необхідно констатувати доцільність трансформації інституційно-фінансових засад державної політики щодо модернізації, реконструкції та технічного переоснащення основного капіталу суб'єктів лісгосподарського виробництва. В першу чергу потребує перегляду система фіскального регулювання діяльності постійних лісокористувачів державної форми власності, оскільки в останні десятиліття має місце надмірне фіскальне навантаження на державний лісовий сектор, що консервує низьку інвестиційну активність постійних лісокористувачів.

Квінтесенцією надмірного фіскального навантаження на державний лісовий сектор протягом тривалого періоду є те, що значна частина чистого прибутку перерозподіляється на користь державного бюджету через інструмент сплати дивідендів (в окремі періоди ставка сплати дивідендів становила 80%). У підсумку нееквівалентна система фіскального регулювання лісгосподарювання звужила ресурсно-виробничі можливості державного лісового сектора у частині фінансування заходів із модернізації, реконструкції й технічного переоснащення основних лісгосподарських засобів, а також щодо впровадження процесних і продуктових інновацій у царині лісовідновлення та лісорозведення, а також у частині розбудови інфраструктури утилізації деревних відходів і виробництва на цій основі твердого біологічного палива і продукування

теплової і електричної енергії [3, с. 147-148]. Сьогодні розглядаються декілька сценаріїв інвестиційного забезпечення розбудови інфраструктури поводження з деревними відходами у державному лісовому секторі України [1]. Необхідними інституційно-фінансовими передумовами нарощення внутрішніх джерел інвестиційного забезпечення модернізації, реконструкції та технічного переоснащення основних засобів у державному лісовому секторі мають виступити: 1) зменшення відсотку відрахувань чистого прибутку до центрального фінансового фонду країни; 2) відміна подвійного рентного регулювання (*авт.: подвійне рентне регулювання лісогосподарської діяльності – це одночасне застосування податку на лісові землі та рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів*); 3) оптимізація оподаткування фонду заробітної плати. Бюджетні втрати від зниження податкового тиску на державний лісовий сектор повинні компенсуватися через інституціоналізацію інструментів фіскального впливу за споживачів екосистемних послуг (агролісо-меліоративної, вуглецеводепонуючої, рекреаційної та інших), котрі продукуються лісовими біогеоценозами.

В контексті підвищення ефективності відтворення основних лісогосподарських засобів через їх оновлення, модернізацію та реконструкцію треба враховувати факт того, що внаслідок корпоратизації сформувалися сприятливі інституційні передумови для активізації інвестиційних процесів у державному лісовому секторі у зв'язку зі створенням можливостей централізованого фінансування проєктів модернізації лісогосподарської та лісоохоронної інфраструктури, яка дасть можливість перевести ведення лісового господарства на інноваційну модель розвитку у відповідності з кращими іноземними практиками. Такі сприятливі передумови інвестиційного забезпечення відтворення основних лісогосподарських засобів мають доповнюватися урізноманітненням форм фінансування проєктів модернізації лісогосподарської інфраструктури на основі реалізації угод публічно-приватного партнерства, а також використання фінансових ресурсів глобальних екологічних фондів та публічних і приватних природоохоронних фондів ЄС.

Особливо важливого значення набуває диверсифікація джерел фінансування забезпечення розбудови техніко-технологічної бази ліквідації наслідків негативного впливу воєнних дій на об'єкти природно-заповідного

фонду через розмінування та дослідження природоохоронних територій на наявність вибухонебезпечних предметів, а також проведення необхідних санітарних рубок, щоб запобігти масовому розмноженню шкідників на загиблих та ослаблених деревах, що постраждали внаслідок пожеж [2, с. 57].

Як один із каталізаторів диверсифікації джерел фінансування капітальних інвестицій у державному лісовому секторі України слід розглядати застосування інструментів прямої та непрямої бюджетної підтримки проєктів придбання виробничого устаткування лісогосподарського та лісоохоронного спрямування, а також інституційне переформатування правил участі та поведінки постійних лісокористувачів на ринку позикового капіталу в частині отримання кредитних ресурсів. Виходячи з воєнних та енергетичних викликів, а також враховуючи наявну базу лісосічних відходів та відходів деревообробки, прискорення процесів відтворення основних лісогосподарських засобів уможливиться через нарощення обсягів фінансування капітальних інвестицій у державному лісовому секторі шляхом розроблення державних програм підтримки проєктів утилізації деревних відходів з метою виробництва паливних деревних продуктів, а також теплової та електричної енергії.

Висновки. Ефективність функціонування державного лісового сектора України як в частині нарощення лісоресурсного потенціалу, так і в частині лісозаготівель і утилізації малоцінної лісосировини в енергетичних цілях залежить від техніко-технологічного рівня основного капіталу лісогосподарських виробництв. Підвищення техніко-технологічного рівня основного капіталу лісогосподарських виробництв на пряму пов'язано з прискоренням темпів відтворення основних лісогосподарських засобів через їх оновлення, модернізацію та реконструкцію. Дослідження показали, що у 2017-2024 роках має місце високий рівень фізичного спрацювання основних лісогосподарських засобів у державному лісовому секторі України з огляду на співвідношення первісної та балансової вартості, а також суми зносу основних засобів. З метою зростання ефективності відтворення основних засобів у державному лісовому секторі України мають бути удосконалені інституційно-фінансові засади активізації інвестиційної діяльності через зниження фіскального навантаження на сектор постійних лісокористувачів, диверсифікацію джерел інвестиційного забезпечення модернізації лісого-

подарської та лісоохоронної інфраструктури, інституціоналізацію інструментів прямої та непрямой бюджетної підтримки оновлення основних засобів лісогосподарського та лісо-

охоронного спрямування, розроблення державних програм формування виробничо-технічної бази утилізації деревних відходів в енергетичних цілях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Болуховець Ю. Нафтогаз анонсував будівництво нових ТЕЦ: Де взяти біопаливо? *NV.Бізнес*. 18 жовтня 2022 [Електронний ресурс]. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/experts/cinniy-resurs-shcho-vidbuvayetsya-z-rinkom-drov-v-ukrajini-i-chi-vistachit-jih-na-zimu-50277210.html> (дата звернення: 03.04.2026).
2. Болуховець Ю.В., Лицур І.М., Шеремет І.М., Рак О.О., Партика Н.В. Вплив і наслідки воєнних дій для природоохоронних територій та об'єктів природно-заповідного фонду в межах земель ДП «Ліси України». *Наукові записки НаУКМА. Біологія і екологія*. 2024. №7. С. 53–61.
3. Голян В., Марчук Ю., Погуляйко Ю., Матрунчик Д., Дзюбенко О. Формування сучасної моделі фіскального регулювання лісогосподарювання як важлива передумова інноваційної трансформації лісового сектора України. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. Том 3(56). С. 139–155. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.3.56.2024.4406>
4. Голян В., Ткачук В., Коробка Р., Костюк Т., Погуляйко Ю., Бардась В. Фінансово-інвестиційні виміри модернізації екологічної інфраструктури в Україні: воєнні, євроінтеграційні та децентралізаційні виклики. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2025. Том 4(63). С. 391–418. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.63.2025.4888>
5. Знос основних фондів підприємства. Амортизаційні відрахування, їх функціональна роль і способи нарахування. [Електронний ресурс]. URL: <https://studies.in.ua/bzakon/59-74-znos-osnovnih-fondv-pdpriyemstva-amortizatsiy-vdrakhuvannya-yih-funktsionalna-rol-sposobi-nachislennya.html> (дата звернення: 02.04.2026).
6. Лицур І.М. Еколого-економічні проблеми просторової організації лісового комплексу України. К. РВПС України, 2010. 317 с.
7. Марчук Ю.М., Демидюк С.М., Аксаїтов Р.Ш., Доценко Т.Г. Фінансово-інвестиційне забезпечення модернізації основного капіталу лісового господарства: диверсифікація джерел та методів. *Академічні візії*. 2023. Випуск 23. [Електронний ресурс]. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/532/485> (дата звернення: 02.04.2026).
8. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. Стале ведення лісового господарства. [Електронний ресурс]. URL: <https://mepr.gov.ua/diyalnist/reformy/stale-vedennya-lisovogo-gospodarstva/> (дата звернення: 02.04.2026).

REFERENCES:

1. Bolokhovets Yu. (2022). Naftogaz anonstav budivnytstvo novykh TETs: De vziaty biopalyvo? [Naftogaz announced the construction of new CHPs: Where to get biofuel?]. *NV.Biznes*. 18 zhovtnia 2022. Available at: <https://biz.nv.ua/ukr/experts/cinniy-resurs-shcho-vidbuvayetsya-z-rinkom-drov-v-ukrajini-i-chi-vistachit-jih-na-zimu-50277210.html> (accessed: 03.04.2026).
2. Bolokhovets Yu.V., Lytsur I.M., Sheremet I.M., Rak O.O., Partyka N.V. (2024). Vplyv i naslidky voiennykh dii dlia pryrodookhoronnykh terytorii ta ob'ektiv pryrodno-zapovidnoho fondu v mezhakh zemel DP «Lisy Ukrainy» [The impact and consequences of military actions for nature conservation areas and objects of the nature reserve fund within the lands of the State Enterprise "Forests of Ukraine"]. *Naukovi zapysky NaUKMA. Biolohiia i ekolohiia*, no 7, p. 53–61.
3. Holian V., Marchuk Yu., Pohuliaiko Yu., Matrunchyk D., Dziubenko O. (2024). Formuvannia suchasnoi modeli fiskalnoho rehuliuвання lisohospodariuvannia yak vazhlyva peredumova innovatsiinoi transformatsii lisovoho sektora Ukrainy [Formation of a modern model of fiscal regulation of forestry as an important prerequisite for innovative transformation of the forest sector of Ukraine]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 3(56), p. 139–155. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.3.56.2024.4406>
4. Holian V., Tkachuk V., Korobka R., Kostyuk T., Pohuliaiko Yu., Bardas V. (2025). Finansovo-investytsiini vymiry modernizatsii ekolohichnoi infrastruktury v Ukraini: voieni, yevrointehratsiini ta detsentralizatsiini vyklyky [Financial and investment dimensions of modernization of environmental infrastructure in Ukraine: military, European integration and decentralization challenges]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 4(63), p. 391–418. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.63.2025.4888>

5. Znos osnovnykh fondiv pidpriemstva. Amortyzatsiini vidrakhuvannia, yikh funktsionalna rol i sposoby narahuvannia [Depreciation of fixed assets of the enterprise. Depreciation deductions, their functional role and methods of accrual]. Available at: <https://studies.in.ua/bzakon/59-74-znos-osnovnih-fondv-pdpriemstva-amortizacyn-vdrakhuvannya-yih-funkcionalna-rol-sposobi-nachislennya.html> (accessed: 02.04.2026).

6. Lytsur I.M. (2010). Ekolohe-ekonomichni problemy prostorovoi orhanizatsii lisovoho kompleksu Ukrainy [Ecological and economic problems of spatial organization of the forest complex of Ukraine]. Kyiv : RVPS Ukrainy, 317 p.

7. Marchuk Yu.M., Demydiuk S.M., Aksaitov R.Sh., Dotsenko T.H. (2023). Finansovo-investytsiine zabezpechennia modernizatsii osnovnoho kapitalu lisovoho hospodarstva: dyversyfikatsiia dzherel ta metodiv [Financial and investment support for the modernization of fixed capital of forestry: diversification of sources and methods]. *Akademichni vizii*, no 23. Available at: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/532/485> (accessed: 02.04.2026).

8. Ministerstvo zakhystu dovkillia ta pryrodnykh resursiv Ukrainy. Stale vedennia lisovoho hospodarstva [Ministry of Environmental Protection and Natural Resources of Ukraine. Sustainable forestry management]. Available at: <https://mepr.gov.ua/diyalnist/reformy/stale-vedennya-lisovogo-gospodarstva/> (accessed: 02.04.2026).

Дата надходження статті: 13.04.2026

Дата прийняття статті: 07.05.2026

Дата публікації статті: 14.05.2026